75 pokib Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: „Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 93. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 17-го ТРАВНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 17, 1968 No. 93. VOL. LXXV

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 16 травня, 1968

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ОГОЛОСИВ 30-го ТРАВНЯ „Днем молитви за постійний мир у світі". В окремій проклямації Президент зарядив, щоб 30-го травня спущено прапори на державних будинках до полозини машту впродовж цілого дня. Він просить всіх американців, щоб це саме зробили на своїх будинках. Звичайно знижують прапори під час Меморіяльного Дня тільки під час ранніх годин. Президент пише в Проклямації: „Закликаю всіх американців, де б вони не були того дня, приєднати свої молитви, щоб Всемогучий зіслав своє благословіння на цю країну та відновив тривалий мир між всіми державами світу". Спільна молитва мала б відбутися о год. 11-ій 30-го травня.

СЕНАТОРИ ПІДТРИМУЮТЬ ПРОЄКТ, щоб 18-літні американці мали право голосувати, бо досі з виборчого права користають тільки ті, які закінчили 21-ий рік життя. Подібний проєкт зголошувано майже щороку в попередніх Конгресах, але його завжди відкидали. В теперішньому 90-му Конгресі переслухання в цій справі веде Сенатська Підкомісія в справах конституційних поправок. Зізнавали, між іншими, сенатори Майк Менсфілд — провідник демократичної більшости в Сенаті, і сенатор республіканець Ню Йорку Джекоб К. Джевітс. За цей внесок заявилися вже 44 сенатори, між ними і провідник республіканської меншости в Сенаті сенатор Еверетт МекКінлі Дірксен. Число виборців у віці від 18-го до 21-го року життя становить 12,000.000.

СЕКРЕТАР СКАРБУ ГЕНРІ Г. ФАВЛЕР заявив на Сенатській Фінансовій Комісії, що він підтримує проєкт Конгресової Конференції збільшити прибуткові податки на 10 відсотків та одночасно зменшити державні видатки на 6 більйонів дол. Ця заява Фавлера тим цікава, що президент Джансон при кінці тижня сказав був, що не погоджується на $ 6 більйонове зменшення федерального бюджету, бо йому важко було б вирішувати зменшення видатків, коли б їх прийшлося скорочувати тільки на 4 більйони дол. Тепер дехто гадає, що і Президент погодиться на рішення Конгресу та не буде ставити вета проти $ 6 більйонового зменшення бюджету на 1969-ий рік, який зачнеться 1-го липня ц.р.

РОКЕФЕЛЛЕР ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ТІ ДЕЛЕҐАТИ, яких здобуває Ніксон, виграваючи численні правибори, на Номінаційній Конвенції в Маямі на Флориді 5-го серпня легко зможуть перейти на бік Рокефеллера. Деякі делеґати зобов'язані голосувати в першому голосуванні на того кандидата, який виграв правибори, але починаючи від другого голосування вони зможуть голосувати на того кандидата, на якого схочуть. Рокефеллер заявив на студентських зборах в Олбані, що він старається переконувати делеґатів, щоб голосували на нього на Конвенції в Маямі. Рокефеллера оплескували студенти, коли він проєктував, щоб до військової служби покликували за допомогою жеребка.

ТОВАРИСТВО АВТОМОБІЛІСТІВ повідомляє, що цього літа буде менший автомобільний туристичний рух в Америці тому, що мешканці цієї країни боятимуться задалеко виїздити від свого дому, щоб не мати різних неприємностей, коли б вибухли расові та соціяльні заворушення, про які так часто говориться у зв'язку з демонстраціями, Походом вбогих до Вашинґтону та домаганням негритянського населення поліпшити його долю. Демонстрації можуть бути під час виборчої кампанії. Туристичний рух передбачається на 11 відсотків менший, як минулого року.

У СВІТІ

В ЗСА ПЕРЕБУВАЄ ТЕПЕР ТУНІСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Габіб Бурґіба, який є туніським лідером від часу проголошення незалежности Тунісії 20 березня 1950 року. Габіб Бен Алі Бурґіба є вихованком паризької Сорбони й одружений з француженкою. Він найбільше з усіх арабських володарів зорієнтований на Захід і найбільший з усіх них — антаґоніст єгипетського президента Гамаля Абдель Нассера.

ПРЕДСТАВНИК ІНДІЇ В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ ЗАПОВІВ, що Індія не підпише нового атомового договору в його теперішній редакції, яку склали ЗСА й Совєтський Союз. Мохаммед Гуссаін, речник Індії, таврував той проєкт договору, як дискримінуючий супроти держав, які не мають атомової зброї, та односторонній у користь атомових держав. Він заявив, що коли Франція і Комуністичний Китай того договору не підписують, а ЗДА й СССР залишають за собою право розбудовувати свою атомову зброю, забороняючи її іншим, то нема глузду підписувати такий несправедливий договір.

ЯПОНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕЙСАКУ САТО ЗАЯВИВ американському амбасадорові Алексісові Джансонові й адміралові Грентові Шарпові, що надалі Японія заборонить в'їзд будь - котрого американського атомового корабля до будь-котрого японського порту, бо після перебування в минулому тижні в порті Сасебо американського підводно - атомового човна виявлено в воді й повітрі радіоактивний елемент, хоч і в малій кількості.

ЧЕСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ОЛЬДРІХ ЧЕРНІК ВИЯВИВ, що уряд ЧСР запросив приїхати до Праги совєтського прем'єра Алексея Косиґіна, який „вневдовзі" прибуде туди. Зате мадярський прем'єр Янош Кадар — усупереч газетним вісткам — не приїде до Праги, а конферуватиме з першим секретарем компартії ЧСР Александром Дубчеком у Будапешті з початком червня.

ЄГИПЕТСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ҐАМАЛЬ АБДЕЛЬ НАССЕР ДІСТАВ ЛИСТА від президента Джансона. Змісту того листа не виявлено, але коментатори твердять, що президент Джансон інформував Нассера про початок переговорів з Північним В'єтнамом у Парижі. Нассер ніби вдоволений тим виявом куртуазії Джансона, як також фактом, що ЗСА голосували разом з іншими членами Ра- Безпеки ОН 27 квітня ц. р. за резолюцію, яка висловлювалася проти уладжування на терені цілого Єрусалиму патріотичної маніфестації Ізраїлю. Ізраїль не послухав, маніфестацію влаштував, але арабський світ був вдячний Америці за її становище.

ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР ГЕНРИК ЯБЛОНСЬКИЙ ПРОГОЛОСИВ тіснішу контролю держави, себто насправді компартії, над університетами. Впродовж останнього місяця звільнено кільканадцять професорів — в одній Лодзі трьох професорів і трьох ректорів, як ніби замало льояльних супроти режиму.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНСОЮЗУ У ТРЕТЬОМУ ДНІ НАРАД ВИСЛУХАВ ЗВІТИ КОМІСІЙ І ОРГАНІЗАТОРІВ

Союзівка, Кергонксон, Н.Й. — Головний Уряд УНСоюзу у третьому дні річних нарад на цій своїй оселі в середу 15 травня ц.р. вислухав і обміркував звіти голів сімох своїх спеціяльних комісій та трьох обласних організаторів.

Звітували: гол. радний д-р Михайло Данилюк — за комісію публічних зв'язків і преси, заступниця гол. предсідника Марія Душник — за комісію жіночих справ, гол. радний Мирон Куропась — за комісію молоді та за виховно - дослідний комітет, гол. контролер Іван Іванчук — за комісію для справ спорту, заступник гол. предсідника Богдан Зорич — за комісію для канадійських справ і голова Контр. Комісії УНС д-р Володимир Галан — за комісію для фінансових справ. Усі ті комісії були створені в системі УНСоюзу уперше після Конвенції в Шикаґо — два роки тому. Вони відбули свої наради уже в неділю 12 травня, напередодні пленарних річних нарад Головного Уряду, обмірковуючи ті проблеми, для яких вони були спеціяльно призначені.

Звітуючи про перебіг та вислід своїх нарад, вони рівночасно подавали рекомендації для нового розвитку УНСоюзу в поодиноких ділянках. Над усіма цими звітами відбулась опісля дискусія.

На пополудневій сесії Головний Уряд вислухав звітидоповіді трьох обласних організаторів — Володимира Гірняка, який під час цих нарад був обраний на гол. контролера та гол. радних Степана Гавриша і Василя Дідюка. Дебатами над цими доповідями закінчено третій день річних нарад Головного Уряду УНСоюзу. Усі дискутанти з признанням та з новими надіями стверджували незвичайно позитивний підхід як звітодавців так дискутантів до обмірковуваних проблем.

Палата відкладає голосування в справі збільшення податків і бюджету

Вашинґтон. — Провідники Палати Репрезентантів вирішили, щоб Палата вирішувала справу збільшених прибуткових податків та зменшеного на 6 більйонів дол. бюджету на 1969-ий рік аж в перших днях червня. Це сталося з двох причин. Фахівці, які складають тексти цього законопроєкту, не зможуть в найближчих днях приготовити текст цього проєкту, як говорять представники Палати. Але в політичних колах міркують, що провід Палати не хоче вже тепер вирішувати справу податків, бо не певний, чи тепер була б в Палаті потрібна більшість, яка схвалила б той проєкт, який прийняла Спільна Конгресова Конференція, і згідно з яким бюджет мав би бути зменшений на 6 більйонів дол. Ліберальні члени Палати уважають, що це завелике зменшення видатків на 1969-ий рік. Те саме думає і президент Джансон, який заявив, що він із трудом погодився б на те, щоб бюджет зменшити тільки на 4 більйонів дол. Консервативні конґресмени домагаються більйони дол. Консервативні ків Уряду, як запропонованих 6 більйонів. Є й такі конґресмени, які уважають, що тепер не треба збільшувати податків. Провід Палати гадає, що вдасться переконати Президента в тому, щоб погодився на зменшення бюджету на 6 мільйонів долярів.

Секретар Департаменту Мешканевих і Міських Справ Вівер залишає свій пост

Вашинґтон. — Роберт С. Вівер, перший негр, який є членом Президентового Кабінету, заявив, що він від 1-го січня 1969-го року має обняти становище президента коледжу ім. Бернарда Баруха при міськім університеті в Ню Йорку. Вівер був найменований на секретаря Департаменту Мешканевих і Міських Справ в 1966-ім році. Він повідомив про свій плян президента Джансона на три тижні перед 31-го березня, коли Президент заявив, що не буде старатися про перевибір. Вівер плянує зробити з коледжу ім. Баруха „інституцію, яка буде прототипом для міських університетів" та буде модерною школою, яка узгляднюватиме вимоги теперішнього часу. Вівер заявив, що він працює для Уряду вже 8 років, і тому найвищий час, щоб зробив місце „новій молодшій крові" (він має 60 років). Р. Вівер діставатиме річну платню на становищі президента коледжу 35.000 дол.

● **Голова делеґації на Паризькій Конференції** Аверелл Гарриман, розглядається за помешканням, щоб переїхати туди з готелю і спровадити з Америки свою дружину. Коли його журналісти запитали, чи це знак, що паризька конференція ротягнеться дуже довго, він відповів сухо: „всі жінки люблять Париж".

Під час з'їзду „Слова" буде висвітлений літературний процес за 50 років з часу Української Національної Революції

Ню Йорк. — Симпозіюм, що відбудеться в рамцях З'їзду Об'єднання Українських Письменників „Слово" в суботу і в неділю 18 - 19 травня ц.р., викликає широке зацікавлення серед української громади Ню Йорку й інших стейтів ЗСА. У передбачених доповідях буде поданий огляд літературного процесу зокрема двадцятих і тридцятих років в УССР в таких ділянках, як поезія, драматургія і проза, розвитку літературного життя в Галичині, післявоєнної прози в Україні тощо. Під час другої сесії доповідачі дадуть перегляд літературного процесу на еміґрації, як також сучасної молодої української поезії в Україні і в діяспорі. В вуботу 18 травня, після закінчення дискусії, о год. 7-ій веч. відбудеться літературний вечір з читанням творів присутніх на з'їзді письменників й о год. 9-ій буде товариська вечеря письменників із гістьми.

ВШАНУЮТЬ Д-РА КОСТЯ КИСІЛЕВСЬКОГО

Нюарк. — В неділю 2-го червня 1968 року, о годині 4-ій пополудні Українська Громада в Нюарку, Н. Дж. і околиці під проводом Товариства „Рідна Школа" влаштовує бенкет в честь проф. д-ра Костя Кисілевського з нагоди його 75-ліття з дня народження і 50-ліття педагогічної та наукової праці. Бенкет відбудеться в Українському Народному Домі, 140 Проспект Еве., Ірвінґтон, Н. Дж. Ціна вступу на бенкет: $7.50 від особи.

ПІВНІЧНИЙ В'ЄТНАМ ВІДКИДАЄ БУДЬ-ЯКИЙ КОМПРОМІС В СПРАВІ НАЛЕТІВ

Париж. — На другому з черги засіданні американсько-північно-в'єтнаської конференції у Парижі голова північно-в'єтнамської делеґації Хуан Туі рішуче відкинув усі суґестії, щоб перейти до розгляду багатьох конкретних справ, в яких можна б осягнути будь-який компроміс. Голова американської делеґації Аверелл Гарриман, який цим разом промовляв першим, висловив жаль, що Хуан Туі у своїй першій промові обмежився до повторювання давніх комуністичних пропаґандивних зворотів. Гарриман застеріґся рішуче проти викривлювання й фальшування історії та закидування Америці аґресії проти В'єтнаму тоді, коли безперечні історичні факти й цілий ряд документів вказують виразно, що аґресію перевів і далі переводить Північний В'єтнам. А. Гарриман відчитував деякі такі історичні документи. Він радив „увійти в сферу питань", щодо яких можна б осягнути порозуміння. Конкретно він запропонував, щоб відновити недоторкальність здемілітаризованої смуги між Північним і Південним В'єтнамом, з забороною використовування її для будь яких військових цілей і тим паче для воєнних актів. Далі, він запропонував привернути важність Женевської постанови щодо Ляосу з 1962 року та заґарантувати Ляосові дійсну невтральність і непорушування його кордонів, що у практиці можна перевести, коли Північний В'єтнам відкличе з Ляосу свої війська. Як третій важливий пункт — Гарриман заторкнув конечність шанування непорушности і невтральности Камбоджі. Врешті, як останню точку — Гарриман жадав припинення актів жорстокого комуністичного терору проти цивільного населення Південного В'єтнаму.

Північно-в'єтнамський речник поминув повною мовчанкою всі ті чотири вимоги А. Гарримана і в півторигодинній промові знову — цим разом ще різкіше, як перед тим — обвинувачував Америку у „злочинній аґресії" проти В'єтнаму, наводив цілу низку тверджень щодо бомбардування Північного В'єтнаму та здогадних актів американських знущань у Південному В'єтнамі. Хуан Туі знову покликувався на міжнародну опінію, на інтелектуалів, студентів і внутрішню опозицію в ЗСА що вимагає припинення бомбардування Північного В'єтнаму: Він твердив, що Америка скинула вже на Північний В'єтнам більше бомб, як проти Японії за всю останню світову війну та що це бомбардування понищило шпиталі, школи й інші цивільні будинки, як також греблі, електрівні й інші ужиткові влаштування. Речник Північного В'єтнаму рішуче відкинув вимогу будь-якої комуністичної компенсації за повне припинення налетів проти Північного В'єтнаму й уточнив, що Північний В'єтнам розуміє під вимогою, щоб ЗСА припинили „також усі інші ворожі акти". А саме, Північний В'єтнам вимагає, щоб американське летунство не переводило над Північним В'єтнамом навіть розвідчих летів, щоб американська корабельна й суходільна артилерія не обстрілювала Північного В'єтнаму і щоб не висилано проти Північного В'єтнаму ніяких підривно-саботажних з'єднань. „Американський уряд, який розпочав аґресію, має припинити її; американський уряд не має права вимагати будь-якої ціни від в'єтнамського народу за припинення його аґресії проти Демократичної Республіки В'єтнаму" — заявив представник тієї комуністичної країни.

Цим разом знову застосовано таку процедуру, що в'єтнамську промову перекладено на англійську й французьку мови, а американську — на в'єтнамську й французьку. Засідання тривало три з половиною години і після виголошення отих двох промов — рішено перевести третє засідання в суботу 18 ц. м.

● **Посадник Єрусалиму Тедді Коллк скаржився** перед закордонними журналістами, що їхні звідомлення з Ізраїлю викликають між людьми в широкому світі враження, наче б було ризиковно приїздити до Ізраїлю, зокрема до Єрусалиму. Коллек твердить, що він дістає листи навіть з Дітройту в ЗСА з запитами, чи можна зважитися приїхати в туристичних цілях до Єрусалиму. Посадник підкреслював, що в обох частинах Єрусалиму, також колишній йорданській, — повний спокій.

ЗАВОРУШЕННЯ У ПАРИЖІ

Впродовж останніх двох тижнів відбулися у Парижі бурхливі студентські демонстрації із кривавими сутичками з поліцією, внаслідку яких робітничі спілки проголосили 48-годинний генеральний страйк. На світлині — одна з таких неспокійних подій, коли довкола Статуї Республіки зібралося яких 250.000 людей всіх станів і професій, невдоволених теперішнім режимом у Франції.

Юґославія підтримує ЧСР — чеська преса продовжує атаки проти СССР

Прага. — Юґославський міністер закордонних справ Марко Нікезіч прославляв під час своїх відвідин у Празі теперішній ліберальний курс в Чехословаччині, ствердивши, що „доля чеського народу є тепер в певних руках" і що треба залишити чехів, щоб самі правили, як їм до вподоби. Поруч з тією виразною алюзією на адресу Москви, Варшави й Східнього Берліну, які відгрожуються теперішнім правителям ЧСР, як „ревізіоністам" і „звеличникам західних імперіялістів", — юґославський міністер заперечив, наче б ЧСР і Юґославія плянували підписати якийсь н о в и й пакт: в західній пресі появилась вістка, що Юґославія, Румунія і Чехословаччина, себто ті три комуністичні держави, які відмовилися слухати наказів з Москви, підпишуть тісніший пакт взаємної безпеки. Тим часом кілька чеських газет висловили обурення з приводу становища совєтської преси — себто насправді совєтського уряду — супроти святкування у ЧСР пам'яті проф. Томи Масарика, що його всі чехи вважають за свого національного героя, творця новітньої чеської держави. Совєтська преса накинулась на чехів за перезвання одної з головних вулиць у Празі на вулицю імени Томи Масарика; большевики відгребали колишні свої провокаційні закиди проти Масарика, який ніби дав поважні суми білому російському еміґрантові Борисові Савінкові — для вбивства Леніна. Проти такого становища совєтської преси гостро виступило також пражське радіо. Водночас словацька газета „Смена" продовжує ревеляції про дії совєтських аґентів Сталіна і Лаврентія Берії на терені ЧСР, при чому називається конкретно генерала М. Т. Ліхачова і полковника В. І. Комарова, як безпосередніх винуватців кривавих чисток в ЧСР.

АТАКУЮТЬ МОСКВУ ЗА ВІДІРВАННЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ВІД ЧСР

У Празі відбулася конференція істориків, на якій заторкнено також питання Карпатської України. У запитах, зголошених до учасників конференції був один, який питався, коли СССР поверне Чехословаччині Карпатську Україну, яку в 1945 році з'єднано з УССР. Історики відповідали, що відірвання Карпатської України від державного зв'язку з ЧСР сталося за згодою тогочасного чеського уряду прем'єра Зденека Фірлінґера. Водночас заторкнено ганебний пакт Рібентропа-Молотова з 1939 року, який відкрив Німеччині шлях до започаткування другої світової війни. Зокрема заторкувано створення самостійної словацької республіки з столицею у Братіславі, при чому СССР вислали були туди свого амбасадора. Всі ті історичні акти з часу другої світової війни й безпосередньо після неї — чеська преса використовує тепер для кампанії проти Москви.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ В ТОРОНТІ

Торонто. — З ініціятиви Відділу КУК відбулось тут 12 травня велике віче, з участю до 1,000 осіб, на відзначення Року Людських Прав. З головною промовою виступав Микола Плав'юк: „Наша міжнародна акція в Році Людських Прав". Мґр. Жаровський вручив іншому промовцеві, міністрові транспорту Канади Полеві Т. Гільєрові, лист до канадійського уряду, підписаний 2,000 громадян, з проханням порушити справу безправности України на форумі ОН. На вічі були прийняті відповідні резолюції. Про перебіг цього важливого політичного антимосковського віча поінформувала газета „Глоб енд Мейл" з 13 травня, під наг „Протестують проти переслідування в СССР — українці вручили петицію міністрові Гільєру".

НОВЕ ВИДАННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Торонто. — У видавництві „Торонто Юніверсит Прес" вийшла книжка перекладів декількох драматичних поем та ін. творів Лесі Українки, в перекладі відомої англійської поетки Вірі Річ. Книжка вийшла заходами Видавничого Комітету Українок Канади, в повідомленні якого сказано, що у збірку ввійшли такі твори поетки: „Орґія", „Камінний господар", „Кассандра", „Роберт Брюс" та інші твори. Обкладинка Зої Лісовської. Монографію про Л. Українку написав проф. Константин Біда.

ДЕРЖАВНЕ ВИДАННЯ „УКРАЇНА — АХИЛЕВА П'ЯТА УРАЗЛИВИХ РОСІЯН"

Вашинґтон. — З державної друкарні у Вашинґтоні вийшла відбитка з урядових Конґресових Рекордів під наг. „Україна — Ахилева п'ята уразливих росіян". Брошура вийшла заходом і коштом УККА, має 122 стор. У ній поміщено промови 66 конґресменів і 13 сенаторів. На завершення Золотого Ювілею відновлення Української Держави УНР у суботу 1-го червня відбудеться у Вашинґтоні о 1-й г. біля пам'ятника Т. Шевченкові маніфестація, а потім в готелі „Гілтон" — репрезентаційний бенкет, з участю сенаторів, конґресменів та українських діячів і громади. Під час тих маніфестацій можна буде набути нововидану англомовну брошуру з матеріялів Конґресу про Україну.

УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ У БЕЛЬҐІЇ

Брюссель. — Український Допоговий Комітет, УДК, який видає місячник „Вісті", інформує, що УДК ставить собі за завдання в 1968 р. охопити організаційно решту українського громадянства, що досі з тих, чи причин було незорганізоване. Завданням кожної Філії УДК є приступити негайно до мобілізації в ряди УДК всіх тих українців. Головна Управа УДК має подбати про відновлення Філії УДК в Гамін та Беріґен - Зольдер. Управи Філії мають обдумати плян праці, як приєднати нових членів та гой плян на протязі року перевести в дію. Гол. Управа УДК дасть всяку підтримку Філіям для успішної праці в тому напрямі, в тому можливу підтримку шкілкам і гурткам українознавства.

ПОНАД 3 000 ПРОЧАН У ДЕНЬ МАТЕРІ

Фільядельфія. — До обителі Сестер Василіянок на Факс Чейсі, як повідомила „Америка" з 15 травня, прибуло понад три тисячі прочан у неділю 12 травня, щоб віддати шану Матері Божій і відзначити День Матері. Багато вірних приступили до св. Причастя, взяли участь у посвяченні води, всі йшли в процесії до гротки Пречистої Діви Марії, де о. декан Мирослав Харина відслужив молебень.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Демократизація комунізму

Поставлені одне поруч одного ці слова — комунізм і демократія — можуть служити за приклад для латинського вислову „контрадікціо ін ад'єкто" — внутрішнє заперечення, наче „суха вологість" чи „мокра посуха". Комунізм, що його найприкметнішою рисою є диктатура одної партії з підпорядкуванням її інтересам всього державного, суспільного та приватного життя і всіх ділянок творчости, є протиставленням поняттю демократії, що її основою є свобода одиниці і суспільства з вирішним голосом більшости та пошануванням голосу меншости, з виключенням будь - чиєї диктатури в будь - котрій ділянці. Комунізм виключає вільне суперництво ідей та організацій, — демократія спирається власне на вільному суперництві. В комуністичній практиці на кожному кроці заперечується демократію — нема там свободи слова, друку, зборів, права вільного виїзду поза межі країни, права вільного існування різних Церков, незалежности уряду, законодавства і судівництва від партії, а на сторожі всіх тих постанов і всієї диктатури комуністичної партії, насправді диктатури партійної олігархії, стоїть могутній поліційний апарат. Кожна комуністична держава є не тільки країною державної економіки, але й поліційною країною, громадяни якої мусять пильно рахуватися з своїми словами й ділами, щоб не стати предметом переслідування.

Тому накинений багатьом країнам Середньої і Східньої Европи комуністичний устрій ввів фальшиве означення „народної демократії", під яким усі вільні люди у світі розуміють — брак демократії та глум над демократією. Можна говорити тільки про якийсь ступінь вузеньких свобід, що існують в тій чи іншій „народній демократії", себто про більшу чи меншу контролю партії і суворіший чи лагідніший нагляд таємної поліції. Всі, наприклад, погоджуються з тим, що найтяжчий режим у Совєтському Союзі, найлегший в Югославії, сяк-так можна ще жити в Польщі, цілком неможливі відносини в комуністичному Китаї.

Тому так звана демократизація, що її переводить комуністична партія в Чехо - Словаччині, привертає до себе увагу всього світу не тільки тому, що це очевидне дальше послаблення міжнародного комуністичного світу й новий доказ банкрутства комуністичної доктрини в її московсько-большевицькому виданні, а й тому, що це експеримент, який може потвердити правильність теорії Арнолда Тойнбі про „еволюцію комунізму". А. Тойнбі твердить, що комунізм, як певна наче релігія, втратить з часом своє войовничо - місійне вістря так само, як утратили його іслам і християнство, що колись вели агресивні війни й підбої в ім'я своєї місії — під прапорами півмісяця і хреста. Противники цієї теорії твердили й твердять, що еволюція комунізму може мати тільки дуже вузькі межі, бо — переступивши їх — комунізм перестане бути комунізмом, отож його „вожді" заперечили б самі себе і ступили б на шлях самогубства, бо визволений з пут партійної диктатури нарід не стерпить у новому проводі комуністичних ватажків.

Новий провід комуністичної партії в ЧСР зразу ж перевів такі реформи, які мусіли глибоко стривожити московських і інших комуністичних догматиків, як єретичні. Скасовано у ЧСР пресову цензуру, і в чеських часописах появилась не тільки вимога розслідити всі злочини, доконані совєтськими агентами на терені ЧСР та власним просталінським партійним проводом, але й завернути від „народної демократії" до „справжньої демократії". Водночас лідери чеської компартії запевняють, що вони збережуть керівну ролю тієї партії, збережуть ЧСР не тільки в союзі і „приязні" з СССР, але й у „рядах об'єднаного соціялістичного фронту" з його Варшавським пактом.

Очевидно, що президент ЧСР, її прем'єр і генеральний секретар компартії мусять бути обережними, щоб не провокувати Москви на повторення того брутального акту, що його вчинила вона в 1956 році супроти Мадярщини, здавивши тамошню революцію танками та виарештувавши і вистрілявши її лідерів, видатних комуністів. Совєти не мають тепер тієї сили, що її мали в 1956 році, міжнародний комуністичний світ поділився, свою незалежність від Москви проголосила вже не тільки Югославія, але й Румунія. Тому Москва приділила Східній Німеччині Вальтера Ульбріхта й Польщі Владислава Гомулки ролю безпосередніх гострих критиків проводу й відносин в ЧСР, а сама зберігає формально „невтральність", з неприхованою ворожістю супроти нового курсу у ЧСР. Це страх Москви, щоб новий курс в ЧСР не заразив інших комуністичних партій і щоб демократизація відносин у ЧСР не стала камінчиком, який зрушить лявіну, під котрою загине й нинішня комуністична система в СССР. У всесвітній історії вже бували такі камінчики й лявіни.

Михайло Данилюк

КОМЕНТАР ДО ЧЕРГОВОГО ІСПИТУ

Інститут українських студій в кращому університеті у вільному світі — це давня мрія українських еміґрантів, які, залишаючи Батьківщину, клялися допомагати своїй поневоленій нації всіма засобами. Під сучасну пору ця мрія прибрала конкретних форм і стала відома нашому громадянству, як Катедра Українознавства при Гарвардському Університеті. Назва скромна, бо, як відомо, задум переріс сам себе.

Мусимо признатись, що коли невелика група ентузіястів, здебільша молодь, бралася до праці на цьому полі, то чимало наших громадян, хоч також мріяли про катедру, не з надто великим поспіхом давали матеріяльну підтримку на цю справу. Треба подивляти впертість згуртованого при Фонді Катедри Українознавства кадру, який витримав найважчі часи байдужности і протягом десяти років зібрав таку суму, яка дозволила оглядатись за конкретним місцем для катедри.

Українська катедра в Гарварді, найстаршій науковій установі в ЗСА, відомій зі свого авторитету в цілому світі — це чи не один з найкращих успіхів української громади останніми десятиліттями.

Не входячи в суто формальні справи, які при творенні катедри Гарвардський унверситет розв'язав у нашу користь, давши запоруку стабільности, розвитку та довготривалости цьому українському науковому осередкові, треба відмітити факт, що саме пов'язання сучасної і майбутньої української науки з цим університетом напевно піднесе престиж її і її працівників в американських та міжнародних колах. Навіть тоді, коли ситуація в Україні кардинально зміниться і наша нація матиме можливість вільно розвивати свою науку, український науковий осередок на американському континенті відіграватиме величезну ролю.

На тему вибору університету, на тему доцільности „витрачати аж такі великі гроші на чужий університет, тоді як наші науковці чекають на видання своїх праць" і т. д. появляються різні думки серед нашої громади, які по суті є більше деструктивними, як конструктивними думками, хоч і висловленими без злої інтенції. Бо підірвати сьогодні задум створення катедри в Гарварді — це значить на довгі роки поставити хреста на катедрі взагалі.

Нахил до критики, що доходить іноді до нігілізму, у нас не новий, це чи не одна з наших „національних прикмет". Ніщо інше, як ця прикмета породила давніми часами міжусобиці, змінювала три рази протягом одного року владу в ще неустабілізованій нашій державі, принесла трагедію 40-их років. Пізніше вона не дала можливости розбудувати як слід наших наукових та високошкільних у с т а н ов, включно з УВУ. А які слова знайти в словниках, щоб окреслити відносини між НТШ і УВАН? А що писалося про пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні? А про СКВУ? Тут ідеться не про те, щоб знайти, хто „винен", а про відмічення самої прикмети. Однак, пам'ятник стоїть і міцніє своїм впливом „тут" і „там", після СКВУ наша громада серед хаосу непорозумінь набула стабільної вартости.

Кажуть, що як забагатіємо, то зможемо відкрити ще одну - дві катедри, зможемо видавати праці наших науковців і т. д. Це невірно. Ми вже доволі вросли́ся в ґрунт, щоб усе це робити й тепер, але, прости Господи, ми — ліниві і скупенькі. І, лише беручи це до уваги, доводиться нашим кадрам робити ряд речей по одній. На черзі, отже, основна річ: відкрити цього року в Гарварді першу Катедру Українознавства.

Договір з університетом дозволяє урухомити цю першу катедру у вересні, якщо 600 тисяч долярів буде виплачено. Досі вже зібрано майже 400 тисяч. Лишається кілька місяців, щоб наша громада склала черговий іспит.

Якщо ми маємо в ЗСА до мільйона українців, то, щоб виплатити 200 тисяч, треба було б взяти з кожного лише по 20 центів. Але тут не мова про „нормальні" ненормальності. Треба шукати інших джерел прибутку, як „інтернал ревеню". Вони є, і необхідно, щоб вони віднайшлись. Перше джерело прибутків — це золоті статути сотень наших організацій, установ, громад, товариств, об'єднань. Скільки чудового виписали ми по тих статтях! Там вам і про боротьбу нескореної нації, і про допомогу Батьківщині, і про оборону всіх її свобід, і про відродження її державности..... А ось цікаво — перед відкриттям першої у вільному світі української катедри чи знайдемо ми там по кілька сотень долярів?

Друге джерело — наше сумління. Це те саме сумління, яке змусило нас свого часу йти у світ і нести правду про Україну. Пішли. Несемо. Чи не завагаємось тепер видати по сотні долярів на осередок української науки, який нестиме цю правду туди, куди не кожний з нас зможе донести?

Немає сумніву, що під час розбудови катедри буде чимало дискусій про її характер, наукове навантаження, вишкільну ролю для молодого кадру, наукові зв'язки з неукраїнським світом і т. д. Дискусія к в а ліфікованих людей — річ не тільки побажана, але й необхідна. Її треба з нетерпінням очікувати, бо вона виповнить не одну прогалину і сконцентрує позитивну увагу, а то й дію багатьох наших науковців. Але — це справа майбутнього.

Щоб у майбутньому таку дискусію можна було вести, треба мати катедру. Її відкриття — це черговий іспит, і він, цей іспит, дасть основний коментар про нашу громаду, а з ним і право, і обов'язок ділової дискусії.

Катедра буде черговим доробком тривалої вартости нашої громади для себе самої і для України. Коментар з цього чергового іспиту ми всі, сумління кожного, статути всіх товариств та установ, декларації та постанови всяких з'їздів. По котрому боці цей коментар нас поставить — по позитивному чи неґативному — це справа не катедри, а тих, що мають допомогти їй стати на ноги.

А. Заплітний

КОРОТКА КАР'ЄРА

Це було незабутнього 1914 року, на початку першої світової війни. Вона застала мене в селі Глібові, Скалатського повіту недалеко австрійсько - російського кордону. Через кілька днів після проголошення війни, коли прийшли до нас перші стежі російської армії, за ними посунули непроглядні колони всіх родів зброї — піхоти, кавалерії, артилерії.

Коли ця військова хвиля поплилвла на захід, російська окупаційна влада приступила до встановлення місцевої сільської адміністрації. Першим кроком було скликання „сходу", тобто всіх дорослих мужчин для вибору сільського начальства. Якось так сталося, що старшиною, або як тоді в Галичині називали „війтом" вибрано мого вуйка Дмитра Букату, статечного господаря та голову місцевого Товариства „Просвіта". Вуйко довго відмовлявся від цього обов'язку, але на загальне бажання погодився на вибір.

Коли „сход" розійшовся, приступив до мене вуйко не так з проханням, як радше з домаганням бути громадським писарем. На мої слова, що я не хочу служити ворогові України, він відповів, що також має такі почування, але рішився прийняти вибір в такий для громади скрутний час. Отже я повинен зробити так само. Арґумент був такий переконливий, що я погодився.

В драматичному розгортанні воєнних дій не прийшло мені навіть на думку, що імперія, яка почала окупувати нашу країну, це зовсім інший духовний, політичний, а передусім мовний світ. Я і мої ровесники зовсім не знали російської мови. Ми ставилися до неї з певним упередженням, як до мови нашого ворога, а російської літератури ми не любили за її толстовське „непротивлення злу" та за ґорьківське босяцтво.

На другий або третій день, як я почав урядувати в громадській канцелярії, приїхав козак, вручив мені анкетний листок, щоб я його виповнив, а він завтра забере його до Скалата.

Я почав читати анкету. Перше питання звучало: „Название деревни". Я припускав, що йдеться тут про наше село ,але чому не написано „село", „оселя" або „місцевість"? Я дещо вагався ,але написав „Глібів".

Другий запит був такий: „Есть ли в деревне винокуренный завод?" Це вже мене насторожило. Хто таке бачив, щоб вино курили? Курили тютюн, а вино пили. Певно, це якась помилка. Нехай її виправлять, а тоді я дам відповідь. Проте я написав, що в нашому селі ніхто вина не курить, а про завод ніхто нічого не чував.

Я читав далі: „Есть ли в деревне трубочист?" Яке кому діло, подумав я, до того, чи в нашому селі має хто трубку, тобто мідяний музичний інструмент, і хто його чистить? А може, блиснула мені думка, москалі хочуть довідатися в такий спосіб про духову оркестру при читальні „Просвіта", щоб її забрати? Я знав, що наші музиканти добре свої інструменти поховали, і не можна було зрадити, що взагалі така оркестра існувала. Мені дуже дивним було також, що в селі треба було аж окремого майстра, щоб чистити тих кілька інструментів.

Зі спокійною совістю я написав, що трубочиста в селі немає, а щоб нікому не прийшла охота слідкувати за читальняною оркестрою, додав, що кожний, хто грає на трубці, забрав цей інструмент зі собою і пішов на війну.

Вуйко увечері вернувся з поля, підписав цей анкетний листок, не читаючи, бож виповнив його секретар, освічена людина, що закінчила правничі студії. Писаря з такою освітою не мала жадна громада з повітовим містом включно.

В найближчий вівторок ми поїхали з вуйком до Скалата на так звану сесію, тобто на з'їзд усіх війтів і секретарів з повіту.

На залю влетів розлючений начальник повіту у військовому строю і почав кричати: „Здесь єсть такиє мошенніки, которые оскорбляют і м п е р а т орскую власть!" Я почав розглядатися по залі, хто є таким відважно - нерозважним. — „Ето секретар села Глєбова. Что он понапісивал касательно вінокуренного завода і трубочиста"?

Я спокійно відповів, що написав правду, бо у нас ніхто вина не курив і не було осібного механіка до чищення трубок.

Начальник звернувся тоді до урядовця, що сидів за президіяльним столом, щоб він вияснив, про що йому йдеться в анкетному листку. Урядовець сказав, що винокуренний завод — це те, що тут називається ґуральнею, а трубочист — це звичайний коминяр.

Мені тоді відразу стала ясною комічність моїх відповідей, бо в селі була славна на ціле Поділля ґуральня графів Козєбродських. Ще смішнішою була моя відповідь, що кожний узяв свій комин і пішов з ним на війну. Я розсміявся і сказав, що таке вияснення належало додати до анкетного листка, і тоді не було б непорозуміння. В даному випадку я нічого не винен, а вини належить шукати деінде.

Начальник дещо заспокоївся, але по хвилині проголосив: „Войт села Глєбова, немедлєнно увольтє секретаря, а то ви і он пойдьотє на Сибір".

Я спокійно вийшов із залі нарад.

Так скінчив я по кількох днях кар'єру сільського писаря за його величности царя Миколи II в другій половині січня 1914 року.

Все таки мої комічні, хоч не намірені відповіді не залишились без наслідку: пізніше, коли повітова адміністрація видавала свої розпорядження російською мовою, то звичайно коротко пояснювала їх по-українськи.

Д-р мед. Роман Осінчук

ТИМ РАЗОМ МОНТРЕАЛЬ

НАПЕРЕДОДНІ VII НАУКОВОГО З'ЇЗДУ УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ ЗСА И КАНАДИ

Про наукові з'їзди українських лікарів ЗСА і Канади, що наприкінці місяця травня кожного другого року відбуваються у різних більших містах Північної Америки,нема чого багато говорити нашій громаді. Вони вже стали постійною, відомою та незвичайно важливою подією нашого громадського життя і ввійшли, сказати б, у традицію. Бож відомо, що подібні з'їзди відбувались ще в Краю, організовані Українським Лікарським Т-вом у Львові, пізніше по заснуванні Українського Лікарського Товариства в Америці в 1950 р., постійно наукові конференції відбувались під час річних загальних зборів Т-ва і, врешті, по статутовій зміні однорічної каденції Головної Управи Т-ва на дворічну й по приєднанні канадійських лікарів до нашого Т-ва й утворенні УЛТПА. Наукові з'їзди з того часу відбуваються у тих роках, коли немає загальних зборів, цебто кожного другого року.

Ціль таких з'їздів та їх значення для самого Лікарського Товариства, загалу українських лікарів, лікарів-дентистів, фармацевтів, студентів медицини, дентистики й фармації чи інших членів споріднених професій, як і для цілої нашої громади, багатогранна і незвичайно важлива.

Кожний науковий з'їзд має велике організаційно - професійне значення для всіх членів товариства, бо в ньому бере участь загал лікарів і споріднених професій тоді, коли на загальних зборах товариства лише вибрані делеґати наших автономних відділів, яких під цю пору у ЗСА й Канаді є 12.

Подруге такі з'їзди притягають увагу наших наукових лікарських сил так молодих, що виросли вже тут, на американському ґрунті, як і старших, відомих ще в краю, і стають стимулом для продовжування української медичної науки та для обміну вільної науково - медичної думки. Таких умовин для наших колеґ в Україні немає.

Під час дводенної сесії можна вислухати на з'їзді 15 - 20 високої наукової вартости доповідей з різних ділянок медицини, цікавих для кожного лікаря. Більшість тих доповідей є добрим матеріялом для друку в нашому квартальнику „Лікарський Вісник".

Третьою важливою сторінкою наших з'їздів є товариська зустріч колеґ з різних стейтів ЗСА чи провінцій Канади, які приїжджають часто з родинами і таким чином мають змогу бодай раз на два роки побачити своїх приятелів чи нав'язати нові знайомства. Це, очевидно, затіснює дружбу між колеґами і зміцнює морально наше Товариство.

Окреме значення мають і повинні мати з'їзди для наших доростаючих дітей, для яких організатори з'їздів повинні присвячувати більше уваги, як досі. Не думаю, чи треба цю справу більше вияснювати. Кожний, хіба знає вагу проблеми наших дітей, коли оглядається довкруги — бачить, що діється з деякою частиною американської молоді.

Треба ще звернути окрему увагу на зустріч з громадою чи її представниками на з'їзді. Це єдина арена, на яку ми маємо змогу запрошувати до себе представників із різних осередків нашої громади і з ними знайомитись. Це має і пропаґандивне значення для нашої професійної та громадської праці серед громади.

Але чи не найбільше пропаґандивне значення мають наші з'їзди серед чужих. Відбуваючи наші з'їзди в різних великих містах ЗСА чи Канади, ми своєю численною участю робимо загальноукраїнську пропаґанду серед чужинців, пропаґанду доброго імени українського лікаря, і таким чином розбуджуємо серед них зацікавлення до нашої справи та поволі здобуваємо приятелів серед американського світу лікарів, громадян та преси. Очевидно тоді, коли Головна Управа УЛТПА та Управа даного Відділу, як господаря з'їзду, поробить відповідні для цього заходи.

Тому, не зважаючи на те, чи наші найвищі органи вив'яжуться якнайкраще в підготові з'їзду чи ні, все ж таки обов'язок кожного з нас — взяти участь у з'їзді і таким чином прикласти дещо свого особистого зусилля до успішного його завершення.

Тим разом наш з'їзд відбуватиметься у днях 25 - 26 травня ц.р. у Монтреалі, в одному з кращих готелів міста, „Шато Шамплейн". Він має для нас особливе значення. Це перший раз відбувається з'їзд на терені відносно молодого нашого Відділу в Канаді і в ньому повинен кожний з нас взяти участь, щоб таким чином морально підтримати наших колеґ у Монтреалі в їх організаційній роботі.

Подруге, успішний з'їзд матиме пропаґандивне значення серед переважаючої там французькомовної громади. І врешті він відбуватиметься в 50-ліття відновлення державности нашого народу, а з цією датою пов'язали основоположники нашого Товариства його заснування, що відбулось 22 січня 1950 року в Ню Йорку.

Чи треба більше переконливих арґументів на те, щоб кожний лікар, лікар - дентист, фармацевт, студент медицини, активний, неактивний член чи навіть не-член Товариства взяв участь у наміченому з'їзді? Мабуть, ні!

Тож цього року нехай кожного з нас провадить дорога на Монтреаль!

Ольга Приходько

ПРАДІД ІЛІЯ

Частина четверта

НАТАЛЯ

(35)

Узяв ніжку та так легенько, усе лагідно примовляючи, заходився навпомацки направляти, а коли дуже починало боліти, зараз заводив якусь нову казочку, і так заговорив дитину в с я к и м и ласкавими словами, що бідна Оленка майже й не плакала. Ані не зчулася вона, коли ті сильні, грубі, але чутливі пальці поскладали всі кісточки на своє місце. Потім почав дід масувати ніжку оливою, і, хоч то боліло, дитина мовчки терпіла, бо всією істотою вірила, що робить те він для її добра. Нарешті дід міцно ніжку забандажував і весело заявив, що скоро вона загоїться, і дівчинка буде скакати й танцювати, а, як виросте, він прийде на її весілля, щоб самому з нею затанцювати.

Дійсно, ніжка скоро загоїлася. Оленка бігала собі далі, а на переломленому місці не залишилось ані сліду, так що навіть забула, котра ніжка була зламана.

Отець Константин щедро обдарував доброго діда і ціле життя поминав його в своїх молитвах. І бабуся просила Божої ласки для старого костоправа, а того лікаря не раз поминала лихим словом за те, що не мав Бога в серці і хотів скалічити дитину.

Тим часом почалися жнива..

Відразу по приїзді на нову парафію о. Константин зауважив, що деякі селяни звисока поглядають на його мізерне господарство. Коли прийшов час обробляти поле, селяни сказали, що у них тут нема такого звичаю, щоб задурно це пан-отцеві робити, але вони те зроблять, як що заплатять.

Отець Константин не був із тих, що торгуються з парафіянами, і заплатив.

Сусідній священик, довідавшись про це, сказав йому:

— Не треба було платити. Треба було поставити громаді пару відер горілки, і все село збіглося б на роботу.

Отець Константин був людиною принциповою і не міг говорити одно, а робити друге. Не міг у церкві повчати, щоб не пиячили, а одночасно ставити громаді горілку. Коли він висловив цю думку сусідові, той навіть здивувався і відповів:

— Ну, пан-отче, ви ще занадто молоді, щоб мене, старого, вчити. Хіба не знаєте, що в Святому Письмі є багато такого, чого ніхто не робить, ані самі святі отці, не то що ми, грішні... Я вам це порадив по сусідськи, поприятельськи, бо бачу, що не маєтеся найліпше, а ви собі робіть, як самі знаєте.

Образився добрий сусід, і, хоч о. Константин почав перепрошуватись, залишився невдоволеним і більше не приїздив.

І так воно пішло чим далі, тим гірше, бо о. Константин не розумів психології своїх парафіян, а вони не розуміли його.

Коли настали жнива, приїхав до парафії жид і запропонував, що він сам це зерно збере, сам змолотить, а пан-отцеві заплатить готовими грішми.

Отець Константин подумав, що це не годиться жида пускати на церковні землі, бо з того можуть піти всякі балачки, селяни можуть бути незадоволені, і не прийняв тієї пропозиції. За жнива та за молочення мусів заплатити селянам. Тоді знов явився жид і запропонував, що він усе зерно купить, але давав майже таку саму ціну, як уперше за зерно на полі.

Отець Константин сказав жидові:

— Я вам продам зерно, але я заплатив і за жнива і за молочення, то мушу все порахувати.

— То ваша справа платити так дорого селянам, мене б то коштувало багато менше.

І знов не погодилися.

Зерно лежало. Купці не приїздили. Треба було везти до містечка, але селяни відмовились, бо своє зерно возили вони на залізничну станцію, де якийсь аґент його скуповував. Послав би пан-отець і своє зерно туди, та де дістати коней? Поки о. Константин майже за безцінь продав той багатий урожай, мав з тим стільки тяганини, турбот, неприємностей та видатків, що з того захворів. Була це невроза шлунку, і лікар приписав повний спокій та легку дієту.

Але де того спокою взяти? Парафія велика, багато всяких обов'язків, постійно треба їздити виконувати різні треби. Для священика, який має добре серце і співчуття до своїх ближніх, кожний похорон, кожна сповідь, особливо сповідь смертельного хворого — це велике нервове напруження. А до того різні господарські справи.

Спочатку о. Константин сподівався, що з бігом часу всі ці турботи ввійдуть у певну норму, і не треба буде постійно клопотатись. Але чим далі ті справи все більше ускладнювались і докучали: на все треба було вважати, за всім пильнувати, завжди поспішати, а головно гендлювати. Це все було для нервів о. Константина занадто великим тягарем. Він був би навіть рад відмовитися від тієї церковної землі, але це було б порушенням солідарности супроти всього повітового духівництва.

Майже всі сусідні священики мали великі господарства, багато коней і худоби і одержували з землі великий прибуток. Який би лемент усі вони зчинили, коли б хтось порушив прадавній звичай посідання церковних земель. І то з якої причини? Тому, що не вміє дати собі ради, не вміє гендлювати з жидами, не вміє змусити парафіян слухати наказів.

Не раз у розмові з священиками о. Константин чув, що вони невдоволені тими занадто ліберальними, на їх думку, відносинами, які він допускає у своїй парафії. Це його пригнічувало ще більше.

Ніщо людину так не гризе, як невдоволення з себе самого, як свідомість, що ти не потрапиш зробити того, що всі навколо роблять, що ти — гірший від усіх.

Отець Константин не був гіршим від сусідніх священиків, але він був іншим. Він був у цьому краю чужим.

Більшість священиків обсадили свої парафії після своїх батьків, отже й самі виросли серед місцевого люду. Прийнявши парафію, вони звичайно затримували всі старі, заведені з давніх часів, форми відносин.

Взагалі люди в ті часи були простішими і форми відносин були грубшими. Священик не вагався уживати проти парафіян, які не були охочі виконувати встановлених супроти парафії обов'язків, деяких репресій. Наприклад, змушував чекати на викон треби. Приїдуть із весіллям молоді з сватом, з свахами, з дружками, дружбами — і всі мусять чекати, хоч як їм кортить засісти за гостину, частуватися та гуляти. Кожна хвилина того чекання здається їм занадто довгою, і той весільний настрій при тому чеканні сам собою падав.

Або ще гірше, коли на христинах пан-отець давав дитині якесь таке ім'я, що його ані не вимовиш: Феоктиста або Олімпіяди. То селянам найбільше допікало.

(Далі буде)

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, 5020 OLD YORK RD., PHILADELPHIA, PA., 19141

РЕТРОСПЕКТИВНА ВИСТАВКА КАРТИН ЯКОВА ГНІЗДОВСЬКОГО (1942-1957) В УВАН

24 березня 1968 року у великій залі Української Вільної Академії Наук в Ню Йорку відбулось відкриття ретроспективної виставки картин мистця Якова Гніздовського.

Яків Гніздовський

Виставку відкрив проф. Дам'ян Горняткевич, привітав мистця і численних гостей, що заповнили залю. У вступному слові Д. Горняткевич підкреслив, що це вже друга виставка мистця в Академії, яка збігається з 25-річчям його малярської творчости. Всі приявні тепло привітали мистця з його ювілеєм.

Слово про мистця сказав д-р М. Кузьмович. На базі виставлених картин доповідач проаналізував мистецький розвиток Якова Гніздовського. Він підкреслив факт, що хоч на виставці не виставлені всі найкращі твори мистця, все ж виставка дає дуже глибокий вгляд у розвиток мистецького світосприймання. Беручи до уваги думки, що їх Гніздовський висловив у своєму автобіографічному есеї „Пробуджена царівна" — доповідач проаналізував ряд переходових циклів мистця та деякі йому питомі прикмети, що характеристичні для цілости його творчости.

Гніздовський зачав від академічного стилю, опісля проходив через періоди декоративности, символізму, відчуження, пов'язаного з спеціяльним коментарем та інші. Доповідач ілюстрував поодинокі періоди виставленими картинами.

З 'початком 60-х років у Гніздовського зайшов перелім. Його світосприймання устабілізувалося, він відкинув те, що в нього було тільки експериментальним, та найшов „свою дорогу", що довела до його теперішньої форми мистецького вислову.

По доповіді д-ра М. Кузьмовича — слово взяв мистець Яків Гніздовський. Він зазначив, що крім малярства і графіки, він цікавиться питанням книжки і її оформлення, а зокрема питаннями букви й поділився з присутніми своїми спостереженнями про стан українських друкованих шрифтів. Він висловив думку, що слов'янські, а в тому числі й українські друкарські шрифти стоять на низькому рівні. Доповідач звернув увагу на деякі причини такого стану, як також пробував дати вияснення, чому питанням шрифту в нас так мало присвячували уваги.

Початком 18 століття кириличне письмо, якого тоді уживали східні і полудневі слов'яни, в тому й українці, прийняло більш упрощені форми латинської антики, але деякі слов'янські букви були переведені на нову стилістичну мову неконсеквентно, і в результаті ці стилістичні недотягнення поодиноких букв гражданської азбуки тягнуться від реформи Петра І. до сьогодні. По думці доповідача перехід з стилістичних форм кириличного письма на форми антики був занаглий. Природні процеси впливів західніх письмових знаків, що почалися ще з кінцем 16 століття, були ще не закінчені і вони ще не зуміли видати остаточних графічних форм. Ці форми були створені випадковим збігом історичних обставин і введені в життя декретом, що не залишив багато місця на дискусії. Це і могло бути одною з причин слабого зацікавлення питанням нової гражданської азбуки і її слабого розвитку. Стилістичні недомагання поодиноких букв гражданки могли вражати надто великою провізоричністю, щоб на них можна було добудовувати. Ці форми слід було б піддати основній ревізії.

Дальшою причиною слабого зацікавлення питаннями нового гражданського шрифту було загальне ставлення сходу до зорових мистецтв. На Сході Европи ні малярство, ні скульптура не дали великих творів бодай від італійського ренесансу. Аж з нашому сторіччі, коли змінились цілі мистецтва, коли воно почало все більше віддалюватися від предмету, слов'янські імена починають чимраз частіше появлятись на сторінках найновішої мистецької історії.

Нова технологія і засіб закріплення і передачі мов при допомозі електричного струму, звужує засяг писаних фонетичних азбук і відсовує їх, а з ними й зорове мислення на дальший плян. Але це не повинно бути причиною і виправданням дальшого нашого незацікавлення українським друкарським шрифтом.

По доповідях, у товариській зустрічі, довго провадився огляд картин та обмін думками і враженнями.

Ретроспективна виставка картин Якова Гніздовського триватиме в Академії до 31 травня 1968 року і відкрита щоденно від 4 до 7 год. веч. крім неділь та свят.

Н. П.

ВДАЛІ ВИСТУПИ ТАНЦЮВАЛЬНОЇ ШКОЛИ

Перт, Австралія. — Тижневик „Вільна Думка" ч. 12/68 повідомив, що в місті Перт учні танкової школи В. Авраменка під кер. п. Б. Карпевича дали три вдалі виступи перед чужинецькою публікою в „Колоніял Мютюел Лайф", „Гайд доґс фор дзе Блайнд Асс." і „Ротарі Кляб". Також те місто відвідав голова консисторії УАПЦеркви Всеч. о. А. Теодорович, який під час свого перебування відвідав новозбудовану рідну школу при катол. церкві св. Івана Хрестителя, Український Дім, українського катол. священика Всеч. о. Рожика та відбув ряд нарад з Парафіяльною Радою Свято-Миколаївської церкви в Майнляндсі.

Фільм „Встане Україна"

3-го травня в Українськім Науковім Інституті в Ню Йорку відбувся перегляд фільму „Встане Україна", знятого кіномистцем Ярославом Кулиничем під час Світового Конґресу Вільних Українців. Перегляд був прапрем'єрою цього фільму. Дійсна прем'єра відбудеться 25 та 26 травня в Українському Народному Домі в Ню Йорку.

Ярослав Кулинич

Фільм „Встане Україна" — це видатна подія нашого життя. Можна ствердити, що це один з кращих фільмів, які створив за час своєї мистецької діяльности кіномистець Ярослав Кулинич; це документ могутнього, історично - громадського значення; це фільм надзвичайно сумлінного та талановитого технічного обладнання, посднаного з високим почуттям міри, художнього смаку та притаманної авторові тонкої і вимогливої культурности. Фільм „Встане Україна", як і сам Конґрес та події навколо нього були, можна сміливо сказати, переломовим етапом в історії українського державно - визвольницького руху з відгомоном не лише в діяспорі, але й на рідних землях, і фільм не обмежився лише до документально - хронікарського звіту, але з допомогою мистецьких образів, випромінював на екрані й історично - суспільний засяг події, наситив її глибоким змістом, відбиваючи всю енерґію і снагу все - української боротьби за свободу та державність.

Якщо йдеться про технічний бік справи, то вражає суворість автора в точності документального звітування, його небувалий хист скерувати об'єктив свого апарату лише на істотне і показати на екрані лише важливе, суттєве і хвилююче, що відбувалося під час Конґресу. Автор мусів бути справді досвідченим мистцем, щоб не розгубитись в подробицях, не стати стислим хронікарем літописцем. Ні, Ярослав Кулинич не обмежився лише цим завданням. Він, крім чисто хронікарського звіту, дав історіо - софічне підґрунтя та перспективу події, пов'язав її надзвичайно ритмічно й гармонійно і з летом літаків та потягів, що ним прибувають делеґати Конґресу і з кадрами краєвидів України та Києва зі статуєю Свободи біля американського узберіжжя і з портретом Вячеслава Чорновола, який неначе відгукується на всі ті кличі, якими почався і закінчився СКВУ.

Самостійність, Соборність, Державність України — це основна, провідна думка, яка дала авторові надхнення, коли він спрямовував об'єктив свого апарату на стрункі лави молоді, на горді прапори під якими крокували незчисленні лави молодих українців діяспори, на обличчя чільних політично - громадських діячів, на обличчя зосереджених науковців, на обличчя наших високопатріотичних жінок, згуртованих в жіночих організаціях, на діячів української культури, письменників та образотворчих мистців.

Заслуга кіномистця Ярослава Кулинича не в тому, що він до подробиць вірно та вміло створив документальний фільм великої мистецької ваги, а в тому, що він, як палкий український паріот і державник, тим усім подіям, епізодам, обличчям та тіням зумів надати тривалу вартість, відзначити те, що залишиться після нас, що має виховне, всенаціональне, перспективне значення. Якщо б фільм „Встане Україна" якимсь чудом міг би бути доступним для українського глядача в Києві, чи Львові або Ужгороді, то був би подією, яка не лише окрилює серця, але примушує їх спалахнути і палахкотіти. Життя українського глядача на різних землях вразила б єдність, працьовитість, ідейна наснаженість, організованість і дисципліна іміграційної спільноти, її невгасна віра в краще майбутнє нашого народу, який на румовищах російсько - більшовицької імперії збудує своє щасливе і прекрасне життя — у Вільній, Соборній та Самостійній Українській Державі.

На фільмі бачимо натхненних священнослужителів всіх віроісповідань, які в храмах Божих моляться разом із непроглядними масами вірних за успіх задуманого діла. Ми бачимо суворі, зосереджені, повні свідомости своєї відповідальности за долю народу, обличчя і постаті провідників різних політичних угрупувань на еміґрації, чуємо їх полум'яні слова, що накликають народ до тривання і до боротьби.

Нема змоги переповісти зміст фільму, нема змоги відзначити і всі мистецькі успіхи автора фільму Ярослава Кулинича.

Мистець Ярослав Кулинич, розуміючи вагу події, про яку він збирався звітувати, створив історичний документ непроминальної ваги. Він наснажив його чітким ідейним сяйвом. Фільм „Встане Україна" це не кінорепортаж. Він показує невгасну і нестримну волю українців до свободи і державности. Ярослав Кулинич, завдяки своєму високому мистецькому хистові, надав своєму творові високомистецького змісту. Автор своїм керівництвом дав змогу багатьом мистцям мистецького слова, а також представникам музично - вокального мистецтва в діяспорі, виявити всі їхні можливості. Український поет Леонід Полтава написав текст дикторів до фільму, композитор д-р Ігор Соневицький причинився до досконалого музичного оформлення. Озвучили фільм мистці Володимир Змій та Павло Вовчак. Як диктори виступили у фільмі неперевершені майстри слова Юрій Денисенко та Валя Калин-Мягмед. В роботах камери допомагав Іван Процик.

Найбільше признання належиться Ярославові Кулиничеві, який оформив та зреалізував фільм „Встане Україна". Він перебрав керівництво в усіх галузях технічної та мистецької праці, пов'язаної з здійсненням фільму, що триває 2 години, і записується в історію українського кіномистецтва як неповторне і яскраве завершення.

Е. Жарський

ЦЬОГО КІНЦЯ ТИЖНЯ — ПРОЩАЛЬНІ ПОКАЗИ ФІЛЬМІВ ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА

Ню Йорк. — У зв'язку з переїздом на сталий побут до Каліфорнії, п. Василь Авраменко пропонує громаді останні висвітлення своїх кінофільмів у п'ятницю, суботу й неділю 17 - 19 травня, що відбудуться у великій авдиторії Школи св. Юра на 6-й вул. і дохід з яких призначений на будову Церкви св. Софії у Ватикані та будову української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку. У програмі: фільми - документи з Риму - Ватикану, „Скарби України", „Наталка Полтавка", „Запорожець за Дунаєм" з хором незабутнього Ол. Кошиця та ін. У суботу й неділю по 2 сеанси: о 5 та о 7 : 30 вечора. Вступ: 1 дол. для старших, 50 ц. для пенсіонерів і студентів, 25 ц. для дітей. На висвітлення цих фільмів запрошує громадянство о. Парох І. Ричкун і Комітет Будови Церкви св. Юра.

ДВА КОНЦЕРТОВІ ВИСТУПИ УМІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Обидва концертові виступи кращих учнів Українського Музичного Інституту відбудуться в Ню Йорку, а не в Нюарку: перший у неділю 19 травня о 3 по пол. в Українському Інституті Америки, другий у неділю 26 травня о год. 2 по пол. також в залі УІАмерики, 2 Схід 79 вулиця

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНО МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ

В п'ятницю 17-го травня ц.ц. р. п. Люба Абрамюк оповідатиме про свої враження з подорожі по Туреччині. Доповідь буде ілюстрована фільмом та прозірками. Б. Ржепецький доповнить своїми враженнями з перебуття в Туреччині. — „На переломі старої й нової Туреччини".

„ФРАНКОПОЛЕ" В БЕЛЬГІЇ В 1967 Р.

Брюсель. — Відпочинково-Виховний Центр Української Молоді в Бельгії, знаний під назвою „Франкополе", відбув свої річні Загальні Збори 9 березня 1968 р. в Брюсселі.

Звіти Управи за 1967 рік виявили, що розбудова „Франкополя" поступила значно вперед, і вже є можливість примістити в будинку 30 осіб. „Франкополе" мимо короткого існування має вже на своєму конті поважні моральні і виховні осяги на протязі минулого року: Півтири сотні української молоді з Бельгії і Франції на сумівському таборі, табір европейського скавтинґу, два зимові табори СУМ, здвиг у 50-ліття української національної революції і 25-ліття УПА, побут балету „Крилаті" з Англії, відвідини гостей з різних країн та дві більші танцювальні забави.

За минулий рік сплачено гіпотечної позики з відсотками на Фр.	84.523
Переведено ремонтних робіт на суму	354.646
Сплачено вірителів і доставців на	183.906
Закуплено рухомостей на	30.481
при тому адміністраційних витрат	36.639
Разом усіх витрат на суму	690.195

Фінансування цих витрат осягнено з наступних вплив:

Збірки в Бельгії Фр.	81.228
Збірки і датки у ЗСА	53.019
Збірки і датки в Англії	20.570
Збірки і датки з Німеччини	18.3130
Збірки і датки в Канаді	16.029
Збірки і датки у Франції	2.300
Прибутки з Оселі	87.057
Гіпотечна позика	450.057
Разом	728.513

Загальні Збори ствердили зрозуміння жертводавців у Бельгії та в інших країнах для купна і розбудови оселі і висловили щиру подяку за жертвенні датки, які уможливили здійснення цього сміливого задуму. Тепер Управа Центру стоїть перед конечністю дальшої розбудови другого крила забудувань з 21 кімнатами і великою залею для молоді, купального басейну, спортових площ і інших потрібних устаткувань, щоб „Франкополе" стало рентабельною установою і могло сповняти свою виховну і культурну функцію

Тому Загальні Збори рішили звернутися з поновним проханням до членства і прихильників „Франкополя" прийти зі скорою допомогою для закінчення найконечніших робіт, щоб ще цього літа „Франкополе" могло прийняти і задовільнити якнайбільше молоді і громадянства.

Управа Центру була перевибрана і доповнена в наступному складі: М. Ходоровський — голова, інж. З. Витязь — заст. голови, Г. Ощипко — секретар, О Коваль — скарбник, пані Н. Красюк — технічна секретарка, В. Сидор — господар, д-р В. Попович, інж. П. Зелений — Контрольна Комісія, К. Гайдамаха, М. Хома.

Н. Н.

Корпорація в Ошаві

Бажаючи продовжувати продукцію українських фільмів у Канаді, група членів Українського Фільмового Клюбу в Ошаві оформилася у першу Українсько - Канадійську Фільмову Корпорацію під назвою „КАНУКР филм продакшен лимитед". Під цією назвою затвердив її канадійський федеративний уряд в Оттаві чартером з 14 лютого 1968 р. Осідком корпорації є місто Ошава в провінції Онтаріо.

Майно корпорації виносить 75,000 дол. Її дирекцію, в складі восьми членів (борд оф діректорс) очолює президент Володимир Васік, продуцент вже раніше створеного фільму „Жорстокі світанки", що здобув прихильну оцінку глядачів і критики.

Корпорація плянує випродукувати в наступних п'яти роках 5 фільмів, що будуть фінансовані з продажу уділів. Ціна одного уділу виноситиме 10 дол., і набувати їх можна не менше як п'ять одним власником, з 6% ґарантованих річно та з 1 - 3% надвишки, відповідно до висоти приходів. Випущено до продажу 90,000 уділів на суму 900.000 дол., що повинні покрити кошти п'яти фільмів.

Фільми охоплюватимуть різну тематику і жанри української літератури та історії. Перший фільм буде продукований за сценарієм Степана Любомирського — „Ніколи не забуду". Це розповідь про капітана канадійської повітряної фльоти, народженого в Канаді українця, що під час останньої світової війни, у висліді різних подій, опинився в Україні. Для цього фільму вже набирається акторів для обсадження роль, що надсилають свої зголошення і залучують свої фотознімки. На мистецького керівника цього фільму запрошений режисер Богдан Паздрій.

Другим фільмом в пляні корпорації є фільм історичний з подвигів козацького війська. Він мав би виповнити прогалину, яку козацькою романтикою в роді фільму „Тарас Бульба" чужинці виповняють тенденційно і невірно.

Третім фільмом, основаним на творі для дітей І. Франка „Лис Микита", був би поданий духовий корм для потреб українських дітей у діяспорі.

Четвертий фільм — „Сини землі" — створений на основі повісти І. Киріяка, показав би українських піонерів, освоєння канадського чорнозему, вклад українців в економічний і культурний розвиток Канади.

П'ятий фільм буде присвячений визвольним змаганням українського народу в 1918-1922 р.

Реалізація плянів корпорації у великій мірі залежить від успішного продажу уділів, від моральної піддержки українського громадянства в Канаді і ЗСА.

Зайво підкреслювати важливість почину Української Фільмової Корпорації в Ошаві, бо кожному добре відома виховна роля і значення фільмового мистецтва в житті кожної національної спільноти, а зокрема у вихованні нової української ґенерації поза межами України і під час поневолення нашого народу на Батьківщині.

Б. Є.

● **Командування західньонімецької армії перевело докладні досліди, чи зріст голосів крайньої правої партії Національних демократів, насправді націоналістів, позначується також на відродженні екстремного націоналізму серед вояків. Офіційно проголошено, що ніяких подібних познак не виявлено і що нема найменшої загрози, щоб в новій німецькій армії відроджується „неонацизм".**

Ділимося з Членами і Друзями нашого Т-ва Гуцульщина болючою вісткою, що дня 6-го травня 1968 р. в Джерзі Сіті, Н. Дж. відійшов до Вічної Ватри

бл. п. ОЛЕКСА ЗИТИНЮК

член Гуцульського Осередку в Ню Йорку та член Почесного Комітету Першого та Другого З'їзду Гуцульщини, якого не судилося Йому діждати.

Нехай полонинські вітри донесуть в Зелені Карпати, що відійшов до Вічности Перший Газда з Ріки — Зеленого з над Чорного Черемоша.

ГУЦУЛЬЩИНА — Т-во Гуцулів-Верховинців

СПОРТ

редагує В. СОХАН

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

„Тризуб" Філядельфія — Грецько-Ам. СК Ню Йорк, другі фінальні змагання Сходу в грах за футбольний чемпіонат і Чашу ЗСА 1968 року відбудуться в неділю, 19-го травня 1968, о год. 4-ій по полудні на грищі Айнтрахт Овал в Ню Йорку.

СПОРТОВЕ СВЯТО ЛІГИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ПІВН. АМЕРИКИ НА СОЮЗІВЦІ

В п'ятницю, суботу і неділю, 17-го, 18-го і 19-го травня відбудеться на „Союзівці" Спортове Свято Ліги Української Молоді Північної Америки. Ця велика спортова імпреза молоді включає змагання в грі круглів, в тенісі, відбиванці, кошівці, та гольфі. В програмі Спортового Свята є теж забава з танцями в п'ятницю вечором, бенкет і після нього спортова забава в суботу вечором, та святочний обід в неділю вполудне на закінчення цієї імпрези молоді. На бенкеті в суботу вечором одержать переможці поодиноких конкуренцій Чаші Українського Народного Союзу, які вручатиме головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір.

— о —

„ТРИЗУБ" -- ГРЕКО-АМЕР. СК. 2:2

Філядельфія 12-го травня. Перші ворота здобув Палета „головкою" на 14-ій хв. На 24-ій хв. гостра „бомба" Пасача відбивається від поперечки. Греки вирівнюють на 26-ій хв. Другі ворота для „Тризуба" здобув Мароля після знаменитої подачі Мегля на 41-ій хв. Греки здобувають другі ворота із карного стрілу, коли суддя Пітерс несправедливо закваліфікував „гру тілом" Пасача як „фавль".

Впродовж багатьох років „Тризуб" відзначався „залізною" обороною та поміччю. Впродовж кількох останніх тижнів ці формації „Тризуба" послабли. Причинилися до цього контуження знаменитого Ватсона та Каранци; поворот до Німеччини Штубе; несмілива гра Балеса, який заповідався дуже добре у минулому сезоні, але просидів багато змагань на лавці і, мабуть, втратив віру в себе, та занепад боєвої моралі у Трика. Одиноким „старим собою" був знаменитий, завжди бойовий Луна.

Напад „Тризуба" був безсумніву кращий і більше переконуючий як напад греків та слабе запілля ослаблювало його ефективність.

У других змаганнях фіналу Сходу ЗСА в неділю 19-го ц. м. на „Айнтрахт Оваль" в Ню Йорку (початок 4-та год. поп.) „Тризуб" буде мати проти себе чуже грище і, що важніше, гарячу грецьку публіку. Вплив тієї публіки на вислід змагань в Ню Йорку можна було уявити собі на основі вокальної динаміки грецької частини публіки на змаганнях у Філядельфії. Провід „Тризуба" робить усі старання у відносних чинників, щоб забезпечити змагунам „Тризуба" повну безпеку під час змагань у Ню Йорку, та крім безпеки дружині „Тризуба" буде потрібна теж моральна піддержка глядачів. У зв'язку з цим Управа „Тризуба" апелює до українських любителів копаного м'яча в Ню Йорку та околиці, зокрема ж до усківців та січовиків прибути чисельно на ці змагання, щоб піддержати „Тризуб" морально. Від вашої моральної помочі буде залежати у дуже великій мірі, чи трофей ЗСА опиниться цього року в українських руках.

Глядачів було приблизно 2.500, з цього приблизно третина греків.

Я. Татомир

— о —

ПЕРША ПЕРЕМОГА „ЛЕВІВ"

„Леви" — Хорвати3:0 (1:0)

Шикаґо, 5-го травня. — „Леви" зустрілись в других змаганнях весняного сезону з дружиною хорватів, новиком Вищої Дивізії, на стадіоні Stabb на Півдні нашого міста. Як можна було сподіватися, перемогли „Леви" хорватів з рахунком 3:0 та здобули свою першу перемогу весняного сезону. Цим разом заграли „Леви" дещо краще ніж з дружиною „Швабен" та змагуни включно з атакою, старалися за всяку ціну привезти до своєї домівки дві точки. Завдяки цій перемозі зайняли „Леви" по других змаганнях сезону шосте місце Вищої Дивізії з відношенням точок 2:2, та воріт 3:2.

Гру почали „Леви" з постійною атакою воріт хорватів, Борис Шлапак стрілив перші ворота в 16-ій хв., добивши стріл Ноги з вільного копу. При кінці першої півгри перебрали ініціятиву хорвати.

Другу півгру почали хорвати з безнастанною атакою на ворота „Левів", але воротар Ігор Кутинський обороняв добре ворота. Коли хорвати мало що не вирівняли 1:1, пішли „Леви" в атаку і знов Щлапак підніс рахунок на 2:0 в 55-ій хв. з подачі Ноги. Цей рахунок 2:0 був переломовою точкою змагань і дещо зламав твердих і скорих хорватів, які проривами і далекими стрілами старалися змусити воротаря Кутинського до капітуляції. Новий набуток з Перу Арґедас припечатав рахунок змагань 3:0 в 68-ій хвилині змагань і тоді домінували „Леви" до кінця. У другій півгрі грав Дижурко за Гаррісона 13 хвилин, а молодий Маркевич за Гаррісона від 79-ої хвилини.

Склад „Левів": Кутинський, Медина, Еліяшевський, Полюхович, Іваник, Компані, Нога, Арґедас, Шлапак, Гевара, Гаррісон, Дижурко і Маркевич.

У передзмаганнях резерва „Левів" здобула першу точку від резерви хорватів, зремісувавши 2:2. Ворота стріляли Ст. Мінтянський і Петро Скульський.

Петро Головатий

ЩО ЧУВАТИ В КЛІВЛЕНДІ?

Відповідаючи на поставлене в заголовку питання одним реченням, заявляємо: в Клівленді наростає нова, чисто-українська зміна в футболі.

Найстарший доріст УАСК „Львів"-Клівленд воковером над ровесниками з СУМА „Скала", та перемогою 2:1 над Донав Швабен (голі Панькова й Р. Росула) здобув чемпіонат Огайо та вперше в 5-тирічній історії, вийшов поза межі стейту в турнірі за юньйорську Чашу З-СА.

5-го травня відбулися драматичні міжстейтові змагання проти чемпіона Мишиґену — шкільної дружини (!) Кренбрук Гай Скул, із Дітройту. Старший річником змагунів, фізично сильніший суперник панував на грищі — проте Р. Росул клясичною головкою встановив до перерви ведення 1:0 для „Львова". На 5 хвилин до кінця другої половини суперник вирівняв. В доґравці 2 × 10 хвилин Р. Росул бомбою, гідною більшої справи, вдруге здобув ведення для українців — проте суперник в останніх хвилинах знову вирівняв. Тоді суддя звелів обидвом дружинам стріляти по одному карному. Гості „виміняли" свою одинадцятку на ґоля, українці — ні. Це й рішило про мінімальну, до речі, щасливу, але заслужену, мінімальну „перемогу на пункти" для дітройтців. В загальному, ця вдала імпреза виявила юнакам „Львова", що вони перебувають на правильному шляху до „мети".

З дальших успіхів доросту „А" треба відмітити перемогу 1:0 над Донав Швабен у турнірі за чашу місцевої професійної дружини „Стовкерс". Ці змагання відбулися в приявності 4.000 глядачів, як передзмаг професійного матчу „Стовкерс" — „Овкленд" (Каліфорнія), на репрезентаційному стадіоні бейзбольних „Індіянів" і футбольних „Бравнс"-ів. Тому, що професіонали грали з вислідом 0:0, ґоль Андрія Панькова, в останніх секундах, добавочної доґривки, „вкрав спекталь" вечора й виніс ім'я українського юньйора на хвилі етеру й телебачення.

В рамцях своєї ліґової кампанії 1968 цей же доріст „Львова" на перше дання схрупав шкільну дружину „Ракі Рівер" 6:0, при чому замешкалий на цьому передмісті Клівленду Р. Росул здобув 3 ґолі, П. Радзикевич 2, а Паньків 1.

Доріст „Б" Львова зламав 5:0 Донав Швабен (ґолі братів Гурків, до „розрахунку" й 1 Семенюка). Проти „Скали" довелося грати тільки у вісімку — звідси поразка 0:6. Але вже в наступному тижні „середущі" поправилися і двома ґолями перемогли мадярів 2:1.

Велику потіху глядачі мають із наймолодших „львов'ян" (доріст „Сі"). 7:0 переможено юних сумівців „Скали" — при чому О. Росул здобув 6 ґолів. Сьомого докинув Чухрай. В дружині „Львова" грали три брати Дейчаківські (сини відомого б. змагуна, д-ра Миколи Дейчаківського), а в дружині „Скали" — три сини д-ра Клоса.

Нарешті викдярувалась доля дорослої дружини „Скали". Як передостання в Мейджор Дивіжен „Скала" у кваліфікаційних змаганнях свиснула віце-чемпіона нижчої кляси, Кентон Шуґердейл 6:0 — і залишається в екстраклясі стейту Огайо. Ґолі для переможців: Горський (2), Семанюк, Санс, Клеський і Андріїв.

Замикаючи книги зимових спортів слід ствердити, дзвінкість назвища: Федун у метрополії Огайо. Гокейний заложник професійних клівлендських „Баронів" — Федун (мабуть, канадієць) своєю контузією руки коштував своїй дружині місце в кінцевих розграх (плей"-офах), а Надя Федун, із місцевого КЛК значуще й важуще причинилася до тріюмфу клівлендських ка-ел-ківців у лещетарських чемпіонатах УСЦАК 1968.

Загальні Збори КЛК-Клівленд не принесла замітних змін в Управі організації. На голову переобрано мґра Яр. Говиковича, на містоголову — д-ра Мир. Орловського. Секретар — Ор. Стецяк, касієр — Ів. Рабнеґа. „Душею й мотором" напевно й надалі буде д-р Мир. Орловський.

О. Г.

— о —

ВІСТКИ УСТ „Ч. СІЧ"

„Чорноморська Січ" (юнаки) — Айріш-Амерікенс (юнаки) 2:1

Юнаки „Ч. Січі", що виступають в сильній Юнацькій Футбольній Лізі Ню Джерзі, продовжують успішний сезон. Минулої неділі молоді січовики здобули цінну перемогу на виїзді в Елизабеті, завдяки якій перейняли позицію лідера в показнику табелі гор. Переможні ґолі здобули: Хромовський і Рій. Склад „Ч.Січі": Кальба, Лісевич, Ткач, Басняк, Дуда, Боднович, Юркевич, Рій, Савицький, Хромовський, Вишинський, Бігун. Провідник дружини Іван Савицький.

„Ч. Січ" (учні) — Гаррісон СК (учні) 1:2

Екзекутива Комітету відновлення Січового дому при праці

Вибраний кілька тижнів тому Комітет відновлення Січового Дому відбув два пленарні засідання, на яких вибрав Екзекутиву в складі: Т. Вислоцький — голова, М. Стебельський — заступник, д-р І. Ярош — секретар, Р. Бойко — скарбник. Членами Комітету залишилися: Т. Джус, І. Хамуляк, М. Бойчук, д-р Б. Шебунчак, П. Гарматій, І. Пеленський. Збори УСТ „Ч. Січ" які відбулися минулої п'ятниці, одноголосно прийняли і одобрили плян, представлений новою Екзекутивою Комітету. При цій нагоді повідомлено загал членства про добрий фінансовий початок. Члени Комітету і кілька інших осіб зложили на конто відбудови понад 900 дол. Дальші добровільні пожертви на цю ціль члени і симпатики УСТ „Ч. Січ" можуть складати на руки касира Р. Бойка, або членів Комітету.

Жива Спортова Газета

Сьогодні вечерол о год. 8-й в домівці Т-ва при 680 Сендфорд Евеню відбудеться „Жива Газета" та висвітлення фільму про останню Олімпіяду в Токіо в Японії. В програмі вечора передбачено виставку видань Ураїнського Олімпійського Комітету.

О. Твардовський

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

Закликаємо всіх членів брати участь у зборах своїх відділів та вплачувати своєчасно членські вкладки. При цьому пригадуємо, що:

Члени повинні вплачувати свої вкладки вже спочатку місяця, як у випадку платности місячних вкладок, так і при вплатах квартальних, піврічних і річних. Ці вкладки, висота яких апробована забезпеченевими властями, є платні в дійсності вже першого дня даного місяця. Що більше, управненими до знижкових вкладок квартальних, піврічних і річних є тільки ті члени, які вплачують ці вкладки на час тобто наперед за три, шість чи дванадцять місяців. Коли ж вони спізняються з вплатами таких вкладок, тоді ці члени не можуть користати із знижки і можуть спізнені вкладки вплачувати за місячних ставках.

П'ЯТНИЦЯ, 17-го ТРАВНЯ 1968 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Приймання членських вкладок — 397-го Відд. від год. 7-8:30 веч. в домі ЗУАДК-у при 5020 Олд Йорк Рд. — Управа.

СУБОТА, 18-го ТРАВНЯ 1968 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори членів 397-го Відділу від год. 3-4:30 по пол. в домі Т-ва Укр. Амер. Горожан, 847 Н. Френклін вул. Просимо довжників вирівняти залеглі член. вкладки. — Управа.

НЕДІЛЯ, 19-го ТРАВНЯ 1968 Р.

MANVILLE, N.J. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 349 Відд. о год. 2-ій по пол. в домі Мих. Ґабера при вул. Washington Ave. Проситься членів прибути на збори, бо є цікаві справи про котрі хочемо всіх членів повідовідомити. — М. Захарко, секретар.

ШИКАГО, Ілл. Річні загальні збори Т-ва Леви — 399-ий Відд. о год. 12-ій дня в приміщенні Т-ва Леви, 2353 W. Chicago Ave. З огляду на важливість доповнення Управи проситься членів про чисельну участь. Проситься чл. вирівняти залеглі вкладки. — З. Дзядик, голова.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори В-ва св. Василія — 339 Відд. о год. 3-ій по пол. в домі Укр. Громади при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься чл. прибути і вирівняти свої вкладки. — С. Лупацій, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ТАРЗАН, Ч. 5999. Тарзан рятує Айві Вайнс!

Немов навіжений, випнувши груди вперед, переможець Тарзан видав свій крик перемоги!

А тоді, скочивши на підвищення, вхопив Айві Вайнс за стан і втік на дерева!